

Hlubinná sonda do života na venkově v kraji hermelínu

Soukromé reálné gymnázium Přírodní škola, o p. s.

Poděkování

Patří všem dotazovaným, kteří nám vyšli vstříc, našim odborným konzultantům, obzvláště rodině Bartákových a všem, kteří nám nějakým způsobem pomohli.
Děkujeme!

Obsah

Úvod.....	3
Drážkov.....	4
Náctiletí.....	5
Naši mladí přátelé z Drážkova.....	6
Dospělí.....	7, 8
Senioři.....	9
Specifické skupiny.....	10 – 13
Závěr.....	15
Přílohy.....	14 – 17

Úvod

Na počátku byla hlavním hnacím motorem naší skupiny touha. Touha po problému. Všichni jsme doufali, že nalezneme problém a celá práce nabere spád. Ale ouha. V prvních dnech nic nepřiházelo a my jsme nechtěli ztrácet čas usilovným a možná bezvýznamným pátráním. Proto jsme se rozhodli posunout záměr naší práce někam jinam. Na následujících stránkách se dočtete o životě na venkově v kraji hermelínu.

Nejdelší čas našeho čtrnáctidenního výzkumu jsme strávili v Drážkově – vesničce vzdálené čtyři kilometry od Kamýku nad Vltavou. Zde jsme natočili dokumentární snímek a uskutečnili rozhovory. Několik rozhovorů jsme získali i v obcích Hříměždice, Skryšov a Svätý Jan. Stěžejním bodem se však zcela určitě stal Drážkov.

Po prvních dnech hledání jsme strukturovali dotazník, pomocí kterého jsme zpovídali obyvatelé výše zmíněných vesnic, a ty jsme pak rozřadili do těchto kategorií: náctiletí, dospělí, senioři, myslivci a podnikatelé. Dotazník naleznete v zadní části sborníku. Postup byl následující: oslovili jsme člověka, domluvili si s ním rozhovor na určitou dobu nebo s ním prohodili pár slov hned. Na základě rozhovorů jsme později napsali následující texty.

Seznam členů skupiny:

Tomáš Peterka, Kateřina Mírná, Karel Švarc, André Langer, Alžběta Vosmíková, Martin Liška, Filip Nehasil

Drážkov

„Kam si to štrádujete, filmaři?“ ozývá se od vrátek majitele „uměleckého“ kohouta. Po chvílce se zpoza keře vynoří povědomá hlava pána, s kterým jsme už „párkrát“ mluvili. Na začátek mi nezbyvá nic jiného, než říct, že za oněch čtrnáct dní, dobu poměrně krátkou, jsme se s vesnicí úplně sžili. Ale o tom později.

Drážkov je malebná vesnička Středního Povltaví, která spadá stejně jako dalších sedm vísek pod správu Svatého Jána. V Drážkově žije 124 obyvatel. Na první pohled se zdá, že Drážkov je jen připojen ke Sv. Jánů, ale opak je pravdou. Ve skutečnosti je centrem Drážkov. Sídli zde svatojánský obecní úřad, funguje tu pošta, hospoda a obchod s potravinami. Obvodní lékař zde ordinuje jedenkrát do týdne a dětský jednou za 14 dní. Jako ve většině menších vesnic je i zde problém s prací. Pracovních míst je zde poskrovnu. Někteří místní obyvatelé pracují ve svatojánském ústavu a v hrachovské fabrice. Za zaměstnáním zde ostatní lidé dojíždějí do sousedních měst, zejména do Kamýku nad Vltavou a do Krásné Hory. Jenže i dojíždění přináší své úskalí. Obcí projede jen pár spojů denně, a pro ty, které pracují ve městě je prakticky nutností vlastnit automobil. Ač je obec menší než malá, kulturní život tu nezhálí. Většina obyvatel středního věku je členem dramatického kroužku DRAKR, který připravuje divadla a obnovil zde tradici masopustu. V zimě se tu koná běžecký závod okolo Kunclova mlýna a v okolí je značeno mnoho kilometrů cyklostezek.

Po prvním týdnu jsme zjistili, že takový povyk, jaký jsme tu vyvolali my, tu byl naposledy, když vesnice slavila 750 let od jejího vzniku. Na čtrnáct dní jsme zde převrátili běh života. Odchytili jsme vždy všechny a všude. S touto zkušeností musíme říct, že většina obyvatel, zejména však mladších, k nám byla vstřícná a přívětivá.

Humorná situace nastala, když jsme vedli rozhovor s mladíkem, který nám začal vyprávět o svém nejoblíbenějším místě v okolí. Po chvíli jsme zjistili, že se jedná o plantáž vánočních stromků, o které nám už dříve povídal pan Vácha. Z rozhovoru později vyplynulo, že se jedná o vnuka pana Váchy. Takovýchto momentů jsme měli nepřeberné množství a vyznat se v příbuzenských vztazích nám někdy dalo opravdu zabrat. Na konec jsme zjistili, že prakticky nikoho neznámého v Drážkově už nenajdeme. Když jsme se totiž začali vypyávat, dozvěděli jsme se, že rozhovor poskytl děda, vnučka, dcera nebo někdo jiný z příbuzenstva. Ale i přesto jsme byli neodbytní a setrvali v nátlaku. Někdy se názory v rodinách i značně lišily. Za prvotní úspěch můžeme považovat okamžik, kdy se nám podařilo přemluvit dvojici dívek k natočení rozhovoru (Kristýnu a Markétu), i přes to, že od prvního setkání stále opakovaly, že se na kameře rozhodně nehodlají objevit. Oproti tomu motorkářská část Drážkova „nedělala drahoty“ a ještě nám pomohla natočit akční scény, které uvidíte v konečné verzi snímku. Zlomovým okamžikem se stala návštěva hostince, kde jsme pořídili velkou část rozhovorů s mladistvými a získali vysoce ceněné kontakty.

Návštěva vesnice pro mě poté neznamovala jen práci, dychtivost po běžných, přesto ve své podstatě exkluzivních záběrech, ale také setkání s lidmi, kteří žijí stejný život jako já, jen na jiném místě. A kdyby mi někdo položil otázku: Vyměnil bys život ve městě za život na venkově? Zcela jednoznačně, bez většího váhání bych odpověděl ANO.

Tomáš Peterka

Náctiletí

Přestože je Drážkov poměrně malý, mladistvých je tu nad očekávání hodně. Když se odpoledne vracejí domů ze školy, celá vesnice najednou ožije. Všichni tito lidé drží spolu, o sobě navzájem vědí snad všechno a dohromady tráví svůj volný čas.

Řekne-li se život na vesnici, mnozí si představí idylku: je tam hezké prostředí, čistá příroda, ticho a klid. Právě to ticho a klid si mnozí obyvatelé vesnic vychvalují a měšťáci jen tiše závidí. Drážkov je klasickým příkladem. Dopoledne tu opravdu slyšíte štěbetání ptáků i šumění stromů, které jen výjimečně přeruší nějaký ten traktor nebo auto, ovšem odpoledne a k večeru je více než pravděpodobné, že zaslechnete zvuk motoru a po chvíli spatříte mladé „motorkáře“. Motorky tu opravdu letí a žádný správný kluk by bez ní nejspíš ani nemohl fungovat. Na okraji vesnice je zarostlá bývalá skládka, která se pro ně stala takřka rájem. Čas od času se tu sejdou a své stroje pěkně provětrají. Kousek od skládky je velké fotbalové hřiště, kde se každou neděli koná menší fotbalový turnaj. Zahrát si může každý a kromě mladých se tu schází i starší generace. Hned vedle se nachází volejbalové hřiště a menší koupaliště, takže pokud člověk chce, z možností sportovního vyžití si jistě vybere. Problém nastává v zimě, kdy se venkovní hřiště využívat nedají. Řešením je klubovna, která se skládá z jedné velké a několika menších místností. Mladí tu hrají ping pong a pořádají různé akce, například oslavy nového roku. Dalším oblíbeným místem je nový pěkný hostinec, nacházející se uprostřed Drážkova. Ten se hlavně o víkendových večerech stává centrem dění.

Do školy je potřeba dojíždět do nedalekého Kamýku nad Vltavou. Cesta je dlouhá asi 5 km a někteří jí chodí i pěšky. Jednak kvůli dopravě, se kterou to tu není nijak valné, nebo prostě „jen tak“ kvůli hezké procházce. Trochu mě zarazí, jak mnoho z mých vrstevníků, hlavně chlapců, ke škole přistupuje: žádné ambice studovat gymnázium nebo dokonce vysokou školu. Zůstat na vesnici a pracovat v zemědělství je jejich hlavním cílem.

Možná to celé zní ideálně: dny strávené venku s přáteli, kluci na svých na motorkách a společná posezení v místní hospodě. Jenže co když vás toto všechno najednou omrzí? Kvůli již zmiňované nedobré dopravě jste tak trochu „izolovaní“ a s ostatními přáteli a známými, kteří přímo ve vesnici nebo v jejím blízkém okolí nebydlí, se tak často vídat nemůžete. Měšťák by tu navíc postrádal rozmanitost aktivit, které město nabízí. Další věc, která tu především děvčatům chybí, je obchodní středisko, kde je větší výběr potravin a hlavně oblečení.

Přes toto všechno jsou tu mladí lidé spokojeni a svůj domov by za nic nevyměnili. Za nákupy si přece mohou jednou za čas dojet do města, stejně tak jako do divadla nebo kina. Rozhodující je pro ně prostor a volnost, které je na vesnici více než dost.

Naši mladí přátelé z Drážkova

Popravdě z rozhovorů s mladými jsme měli ze začátku tak trochu obavy. Vůbec jsme netušili, jak nás budou brát a zdali budou vůbec ochotni se s námi bavit. Navíc u ostatních lidí jsme si všimli určité nevraživosti a předpojatosti vůči pražákům, a tak jsme se raději představovali strohým: „Dobrý den, my jsme studenti z Letňan“, a slovo Praha, jakožto naše bydliště, jsme, pokud se nikdo nezeptal, vůbec nevyslovovali. Co naplat, vesnice je malá a my jsme se stali tématem číslo jedna. Věděl o nás snad každý, ale nálepku typický, špatný pražák jsme nedostali.

První rozhovor jsme vedli s Kristýnou a Markétou, které nás potkaly cestou ze školy. Na druhý den se nám s nimi podařilo dohodnout „schůzku“ a na tu jsme plni očekávání dorazili už o něco dříve. Ze začátku se vše zdálo trochu křečovitě a nejisté. Dlouho jsme je museli přesvědčovat o tom, že natočeny nebudou vypadat ošklivě ani hloupě. Vadilo jim, že mají špinavé kalhoty, po cestě domů se totiž válely na louce. Nakonec se však vše podařilo a ony poté, co jsme jim naslibovali kytarové číslo našeho kameramana, svolily a vytoužený rozhovor nám poskytly. A co víc, po zbytek dne se staly našimi průvodkyněmi, díky kterým jsme se během jednoho odpoledne dozvěděli snad všechno o všech. Najednou jsme měli spoustu typů i poznatků a doporučené osoby stačilo jen oběhnout a vyzvídat dál. Následovaly rozhovory s Romanem a Richardem. Roman dodělává školu a zároveň si přivydělává v zemědělství, kterému by se chtěl věnovat i v budoucnu. Zajímá se o myslivost a motorky. Richard je jeho mladší bratr. Martin, s přezdívkou intelektuál, studuje v Praze filozofickou fakultu. Do Drážkova se vrací na víkendy, které pro něj znamenají hlavně odpočinek.

Opravdový „zlom“ nastal v sobotu večer, kdy jsme se vypravili do místního hostince. U stolu tu seděla celá sešlost a jeden rozhovor následoval druhý. Celkem jsme jich udělali pět. Michal dodělává stejně jako Markéta a Kristýna Základní školu a v budoucnu by se chtěl podobně jako Roman věnovat zemědělství. Sabina je mladší sestra Markéty. Společně se svou kamarádkou Danielou, která pochází z Kamýku nad Vltavou, se tu pravidelně scházejí. Lenku spojuje s Drážkovem její děda, který tu bydlí. Ona sama je z Příbrami a v Drážkově má kamarády. Ty navštěvuje každý víkend. Tereza také není stálou obyvatelkou. Její máma tu prožila dětství, ale potom se přestěhovala do Prahy. V Drážkově jí zůstala chalupa, na kterou každý víkend s rodinou jezdí. Obě tato městská děvčata si tu užívají klid, pohodu a své kamarády.

Dalo by se říci, že za oněch 14 dní, co jsme v Drážkově strávili, jsme s vesnicí úplně srostli. Když jsme jí naposledy nostalgicky procházeli, přesně jsme věděli, kde kdo bydlí a kdo je s kým v jakém příbuzenském vztahu. V tom je ten rozdíl oproti městu: na vesnici víte i to, co měl kdo k večeři, a jen málokdy se ubráníte zvědavým pohledům sousedů. Překvapilo mě, že toto nefunguje pouze u starších lidí, ale i u mladých. I oni jsou schopni stát schovaní za záclonou a koukat sousedovi do zahrady. Zvědavý je zkrátka každý, nehledě na věk.

Kateřina Mírná

Dospělí obyvatelé

V dopoledních hodinách bývá vesnice tichá a pustá. Každý je v práci a jen stěží na někoho narazíte. Pokud je hezké počasí, je možné, že potkáte maminky, jak jdou na procházku s ratolestí a kočárkem. Právě v tuto dobu jsme procházeli vesnicí. Koho jsme viděli, s tím jsme udělali rozhovor, takže nikdo neměl šanci nám jakkoli uniknout.

Na základě těchto rozhovorů jsme usoudili, že život na vesnici není žádný med. Jedna z věcí, se kterou jsou obyvatelé dlouhodobě nespokojeni, je nedostatek pracovních míst. Na jejich pořádku je každodenní dojíždění za prací do okolních obcí a nejbližších měst. S tím také souvisí další problém, kterým je špatné dopravní spojení. Kvůli dlouhým intervalům v pracovních dnech a téměř neexistujícímu spojení o víkendech je dnes skoro nemožné se setkat s rodinou, která by nevlastnila auto. Pokud toužíte po velkých nákupech, musíte si vyjet do větších měst. Ale pokud vám stačí malý nákup na pár dní, je ideální využít vesnické obchůdky.

Vzhledem k tomu, že mnoho lidí se stále stěhuje na venkov i z venkova, nebo zde jen chataří, vztahy mezi lidmi se někdy neobejdou bez menších konfliktů. Při návštěvě nás překvapil místní názor na Pražáky, kteří v této oblasti nemají moc dobrou pověst, přestože (nebo právě protože?) zde trvale či přechodně pobývají už spoustu let. Po této zkušenosti jsme radši při představování vynechávali informaci o našem bydlišti.

Přes všechny tyto nevýhody se mnoho rodin rozhodlo si zde postavit dům a bydlet tu. Každý má jiné důvody, ale nejčastějším jsou děti, kterým vesnice nabízí zdravější prostředí a větší volnost. Při pohledu do budoucnosti se názory těchto lidí rozcházejí. Část z nich s jistotou v hlase tvrdí: „Až děti vyrostou, určitě se odstěhujeme zpátky do města za lepší práci a větším výběrem škol pro děti.“ Ostatní jsou na vesnici naprosto spokojeni. Přírodu mají na dosah ruky, a tak procházka krásnou krajinou spojená s kocháním na každodenním pořádku nesmí chybět. To vše nám potvrdila mladá paní Dáša, která se sem přistěhovala pouze kvůli dětem. Je zvyklá na městský život, větší kulturní a sportovní možnosti, které na vesnici postrádá. Je přesvědčena, že se v budoucnu, až děti vyrostou, vrátí zpět do města. Největším, v tuto dobu rozhodujícím, pozitivem života na vesnici je pro ni a její rodinu blízkost přírody, klid a čerstvý vzduch. Jinou minulost a budoucnost má maminka dvou dětí Alena, která zde žije od narození. Na tento život je zvyklá a za městský život by ho nikdy nevyměnila. Město bere jako hlučné a páchnoucí, takže ani všechny výhody ji tam nelákají. Těchto lidí s častější změnou a rozdílností názorů stále přibývá, a proto také dochází ke změnám ve složení obyvatel vesnice, což někomu vyhovuje, někomu naopak ne.

Komunikace s lidmi

Rozhovory jsme začali stylem „odchytávání“ různých lidí na ulici. Na rozdíl od jiných prací, kdy si vybíráme jen ty lidi, co se na první pohled zalíbí, jsme byli tentokrát rádi za každou duši, která se objevila na obzoru. Všichni dotazovaní byli velice sympatičtí, a tak jsme měli radost, že jsme se trefili do těch pravých. Snažili jsme se, aby se trochu rozmluvili, i třeba mimo téma, ale ve většině případů jsme dospěli pouze k jasným krátkým, i když mnohdy velice zajímavým odpovědím. Podařilo se nám udělat čtyři rozhovory s obyvateli okolo třiceti let, byly to ženy s malými dětmi. Měli jsme štěstí, že jsme přišli v dopoledních hodinách, protože to je právě čas, kdy se tyto maminky na mateřské chodí projít do přírody.

Život Hany K.

Hana K. se narodila před 23 lety. Většinu let prožila s rodiči ve vesničce Štětkovice. V dětství měla velký sen stát se policistkou a toužila ho zrealizovat, jenže omezené možnosti té doby jí to bohužel neumožnily. Byla vychována a žije na venkově, takže na způsob života je zvyklá. Hana se provdala za jednoho muže ze Skrýšova, kam se před rokem a půl přestěhovala a stále tam žije. Vyhovuje jí to, protože Skrýšov je kousek od Štětovic, takže si nemusela zvykat na nové lidi a prostředí. Samozřejmě, že život na venkově není dokonalý a tak se i podle paní Hany pár nevýhod najde. Patří mezi ně nedostatek sportovních, kulturních a společenských možností. Pro děti je zde malý výběr předškolních a školních zařízení a pro dospělé menší výběr pracovních míst, což obyvatele hodně omezuje. „Za tím vším musíme dojíždět do Sedlčan nebo Příbrami“ říká Hana. „Kdybychom neměli auto, vůbec nikam bychom se nedostali.“ I přesto se ale Haně klidný, vesnický život líbí a je s ním velice spokojena.

Jsou to necelé dva roky zpátky, co se Haně narodil syn. Před mateřskou pracovala jako sekretářka a pokud jí to možnosti v budoucnu dovolí, ráda by se po mateřské dovolené vrátila na stejné pracoviště. Dnes jezdí do měst velice málo, což jí někdy mrzí. Například do Sedlčan jezdí už pouze na nákupy a na cvičení aerobiku. Její režim vypadá takto: „Ráno se probudím pláčem syna, který už hodlá vstávat okolo šesté hodiny. Pak se o něj postarám, nakrmím ho a dodělám takové ty běžné domácí práce. Když usne tak doháním to, co jsem nestihla. Učím se angličtinu, tak si třeba vypracuji nějaké cvičení. Potom vyřídím věci, které jsem nestačila, nejčastěji po telefonu. Při mateřské si trochu přidělávám, tak vyřizuji na internetu různé e-maily apod. Když je venku hezky, jdeme na procházku na naše oblíbené místo na Brzinu, kde je klid a krásně. Je tam také statek, na kterém se mu snažím ukázat různé domácí zvířata. To je přesně to, co bych ve městě udělat nemohla a dítěti to prospěje.“

Do budoucna chce Hana na nějaký čas zůstat ještě tady, ale zastává názor jako spousta dalších maminek, že až děti vyrostou, odstěhují se někam poblíž města do rodinného domku, kde nebude smog a hluk z velkého množství jedoucích aut kolem, ale na druhou stranu tam bude vše na dosah ruky. Jejich Syn bude mít větší možnosti mezi výběrem různých škol a zájmů. Jediné, co opravdu nechce, je jít bydlet do paneláku. Přes všechno se ale na městský život těší i přesto, že si ještě nějaký čas počká.

Taková je minulost, přítomnost a představa budoucnosti paní Hany K. ze Skrýšova.

Alžběta Vosmíková

Senioři

Malá část naší expediční skupiny (já Martin Liška a Filip Nehasil) jsme si vybrali jako námět rozhovory se staršími lidmi. Podařilo se nám promluvit se třemi obyvatelkami vesnic Hříměždice a Brzina ve věku 51 až 76 let. U všech tří obyvatel, kterých jsme se zeptali, se nám dostalo vlídného přijetí. Také jsme se ptali mnoha dalších lidí, ale u těch se nám rozhovory provést nepodařilo, protože si neudělali čas nebo prostě nechtěli.

První dotazovanou byla paní Jindra N. z obce Hříměždice. Žije zde šedesát let. Přistěhovala se s rodinou z vesnice Vestec, protože tato ves byla z poloviny vytopená kvůli výstavbě přehrady. Z rozhovoru jsme se dozvěděli, že se paní Jindře na vesnici líbí a za žádnou cenu se nechce stěhovat do města.

U další paní, kterou jsme oslovili, se nám nepodařilo zjistit jméno. Ve vesnici Brzina žije od narození, po nějaké době se odstěhovala, ale zase se vrátila. V této vesnici žily už dvě předchozí generace její rodiny. Tato paní je v důchodu. Ve volném čase se věnuje venkovským pracím. Život na venkově by za život na městě nevyměnila, protože jí tu nic nechybí. Její nejoblíbenější místa jsou dům se zahradou a hřbitov. Podle ní by vesnice potřebovala vodovod a kanalizaci. Protože u nich nejezdí autobus, užívá pro svou dopravu auto.

Nakonec jsme si promluvili s paní Marií K. Do města se stěhovat nechce, protože ho nezná, myslí si, že je to tam moc drahé a ona by se svým malým důchodem nevystačila. Dříve pracovala v družstvu. Má čtyři dospělé děti, všichni žijí ve městě. Doma jí chybí vodovod, ale jinak je spokojena. Vystačí si s věcmi, které má, je nenáročná, protože byla celý život vychovávána k práci. Dříve chovala domácí zvířata, ale dnes už je nemá, protože je vychytali dravci. Nejen paní Kabátová, ale i řada dalších lidí už dnes mají pouze psy, kočky a někdy králíky.

Od všech dotazovaných jsme se dověděli, že se nechtějí stěhovat do měst, i když tam už žijí jejich děti. Jsme si vědomi, že tři rozhovory jsou málo na to, abychom mohli něco dokázat, ale odpovědi všech tří žen svědčí o tom, že seniorům život na venkově vyhovuje více než ve městě.

Martin Liška

Specifické skupiny

- Podnikatelé a živnostníci
- Myslivci a myslivost obecně

Podnikatelé a živnostníci

Život v dnešní době není lehká záležitost a už vůbec ne pro lidi, kteří se rozhodli změnit svou budoucnost a směle se pustili do podnikání, aby se jim dařilo lépe. Ovšem všude nejsou stejné podmínky a je značný rozdíl, pokud se člověk pokusí podnikat ve velkých městech, nebo na venkově. Důležitým aspektem je klientela, která tvoří základní složku pro každého podnikatele. A té je na rozdíl od města na venkově málo. To nutí mnoho nadějných a možná i v budoucnu úspěšných podnikatelů buď svůj podnik vůbec nerozjíždět, nebo naopak skončí na smetišti neúspěchu. Největší hrozbou podnikatelů na venkově není jen malá klientela, ale také konkurence velkých firem, špatná dostupnost a v neposlední řadě i legislativa. Mnohdy je totiž příjdu poplatky a papírování mnohem draž, než je jejich výdělek, a to nutí mnoho malých podnikatelů jít s cenami nahoru. Díky tomu ale nemohou konkurovat cenám velkých podniků, a proto jim ubývá již tak malá klientela.

I přes tato fakta se zde malé procento odvážlivců drží a jejich podniky prosperují.

Jedním z nich je například Stanislav Procházka. Člověk, který se rozhodl zkusit své štěstí v zemědělství. Původně pracoval jako zámečnický v Sedlčanech a později se přestěhoval do Skryšova, kde žije již 28 let. Své podnikání započal v roce 1980, když družstvo rodině navrátilo zpět majetek, který jim v minulosti zabavilo. Vrácený majetek byl dezolátním stavu. Rozhodl se však pro opravu a uvedení těchto budov znovu do chodu.

Opustil své zaměstnání, ačkoli se mu nedařilo špatně, a pustil se do něčeho nového a hlavně velmi riskantního bez jakýchkoli prostředků a zkušeností. Novým poznatkům se učil u přátel nebo přejímal zkušenosti od jiných podnikatelů. Bylo to riskantní vzhledem k nehostinným podmínkám pro podnikání v tomto regionu.

Počátek jeho zemědělské kariéry nebyl zrovna nejpříjemnější. Po vystoupení z družstva musel být dva měsíce na podpoře. Práce mu zabírala celý týden, ani o víkendech neměl volno. V podstatě skoro vše, co ušetřil, vrátil do podnikání v podobě koupi materiálu nebo strojů. S postupem času mu práci neulehčoval ani fakt, že všechny ceny šly stále nahoru a práce malých podnikatelů se špatně finančně hodnotila. I přes množství těchto komplikací ve své práci vytrval a dnes, jak sám říká: „Ono se nám tak nějak daří, ale, jak se říká, horko těžko“. Jak jsem se již zmínil, největší problém vidí ve špatném finančním ohodnocení práce malých podnikatelů, přesto však má svou práci rád a baví ho.

Jeho doporučení lidem, co chtějí začít v zemědělství podnikat, je, mít již nějaké znalosti v oboru a mít zájem o tento druh podnikání. Pokud by měl možnost začít znovu od začátku, tak na základě získaných zkušeností by již se zemědělstvím asi nezačínal.

Pan Procházka se stále drží nad vodou a za život ve městě by nejspíš neměnil, ale jak uvádí: „Když to budu říkat jako nepříteli, jo, tak mu řeknu, aby sem přišel hned. Když to bude jako kamarád, tak mu řeknu, nikdy na vesnici, protože VESNICE je dneska... To je konec prostě.“

Dalším člověkem, který se rozhodl vzít budoucnost do svých rukou a pustil se v této oblasti do podnikání, je pan Josef Tulák. Jednatřicetiletý podnikatel žijící v Hříměždicích, kde kořeny jeho rodiny sahají až do roku 1817. Je vyučeným zedníkem, avšak těsně po studiu šel na vojnu. Po návratu z vojny se spolu se svým otcem rozhodli podnikat jako spolujemajitelé pily. Stejně jako pan Procházka i pan Tulák začínal z nuly a vše se musel znovu naučit. Zprvu měli jen jednu pilu krytou pouze střešinou, což znamenalo, že nemohli pracovat v zimě. Také neměli žádnou mechanizaci a vše museli dělat ručně. Během následujících 4 let se jim podařilo postavit novou halu. Tuto halu celou mechanizovali. Díky tomuto kroku nyní mohou práce probíhat po celý rok a v mnohem větším objemu než dříve. Dnes je to přibližně 12 let, co v tomto oboru podniká, a na otázku, zda ho tato práce baví, odpovídá: „Jako každá práce, někdy jo a někdy ne, někdy by s tím člověk praštil, ale ze dřeva je všechno hezký, dřevo je prostě pěkný, to mi nikdo nevymluví.“ Jedním důvodem, jenž ho vedl k budování podniku, byly i jeho ambice dostavět dům, mít rodinu a pohodový život.

V dnešní době se mu daří lépe než před začátkem jeho podnikání, ale na druhou stranu má i více starostí jako majitel firmy. Mezi tyto starosti patří také otázka, zda bude podnik prosperovat. Reklamu nemají, ale klientelu získávají přes doporučení. To způsobuje, že ne vždy jsou na tom nejlépe. Na to majitel uvádí: „Jeden rok se daří, jeden ne. Někdy jsme tu od tmy do tmy a jindy nemáme do čeho dloubnout.“ Avšak díky tvrdé práci a naplnění všeho co chtěl uskutečnit, se mu ve vzájemné spolupráci s otcem podařilo vybudovat i přes nehostinné podmínky této lokality prosperující podnik. Proto jeho doporučení pro ty, co by chtěli v tomto podnikání začít, je znalost v oboru a silné zaujetí v práci.

„Když to budu říkat jako nepříteli, jo, tak mu řeknu, aby sem přišel hned. Když to bude jako kamarád, tak mu řeknu, nikdy na vesnici, protože VESNICE je dneska To je konec, prostě, no.“ Tato věta vyřčena panem Procházkou ukazuje, že podnikání na venkově není jednoduchá záležitost, a dokazují nám to i příběhy dvou podnikatelů/živnostníků, které jsem zde uvedl. Podnikání zde komplikuje spousta lokálních okolností, ale ne všude je to stejné. Záleží také na druhu podnikání a, jak jsem již řekl, na místě, kde ho provozují. I přesto se zde dá prosperovat, jak můžeme vidět na příkladu pana Josefa Tuláka.

Spousta lidí doufají, že kapitalismus přinese lepší podmínky pro podnikatele a že se jim hned začne dařit lépe. Člověk ale nejprve musí pochopit zákony kapitalismu, než v něm začne usilovat o lepší život, nebo se mu může stát, že neúspěch bude větší, nežli si dokázal představit. Podle toho, co jsem se také dozvěděl od obou podnikatelů, je jedna z důležitých věcí i znalost oboru, ve kterém chce někdo začít podnikat, a co důležitější, je to CHTÍT. „Největší umění je Chtít,“ řekl Tomáš Baťa a měl pravdu, protože pokud člověk něco chce, vždy najde cestu, jak to získat. A to vidíme i na příkladech podnikatelů v této oblasti. Všichni se musí vyznat ve svém oboru a drží se zde díky tomu, že za něčím šli a nebáli se toho dosáhnout.

Karel Švarc

Myslivost

Je 2:30 ráno, budím Andrého a vydáváme se vstříc noci. Pod tíhou oděvů jdeme na Kazatelnu (tip od pana Hejny ze Sv. Jána). Míříme z RZ Kymevea do Hrachova, přes Drážkov a Skrýšov do Svatého Jána. Každý na sobě neseme několik vrstev oblečení. Po chvíli cesty je nám neskutečné horko. Sundáváme „hadry“ a ve 3:45 stojíme zpocení ve Svatém Jáně. Hledíme směrem, kam nám večer ukazoval pan Hejna. Po chvíli přemýšlení se vydáváme polní cestou. Za pár minut chůze se před námi z příkrovu noci vynoří vysoká Kazatelna. Brodíme se přes obilné pole a kalhoty (dvoje) do posledního vlákna promočené lepí se nám na zpocená stehna. Zasedli jsme a André vyvalil spacák. Byla mu taková zima, že sundal promočené kalhoty a jeho děravé tenisky. Celý se zabalil do spacáku a liboval si tak, že mě nezbylo než konstatovat, jaký prozíravý nápad to byl, vzít si sebou spacák. Já přikrytý českou celtou jsem „klepal kosu“.

Seděli jsme asi do půl sedmé a stálo to za to. Během nádherného rána jsme natočili zvěř, viděli východ slunce a zažili moment, kdy celá zem vstává.

Jako další skupinu obyvatel jsem si vybral myslivce. Učinil jsem tak z osobního zájmu, byl jsem zvědavý na vyprávění starších a také na to, jak myslivost funguje v Povltaví. Celkem jsem hovořil se čtyřmi myslivci. Kromě standardního dotazníku, který jsme používali neustále, jsem měl vymyšlené vlastní okruhy otázek: ohledně provozu místního mysliveckého sdružení, jak dlouho je osoba členem MS, bažantnice, o které jsem se dozvěděl na začátku, zvěř (regulace stavů, škodná, černá, drobná...). Celé povídání jsme zakončily historkou. Rozhovor se nesl ve formě spíše přátelského povídání, než klasických otázek a odpovědí.

Honitba Svatý Jan je dobře zazvěřený revír. Na ploše zhruba 2000 hektarů se tu o přírodu stará místní myslivecké sdružení (MS Svatý Jan). Členy jsou zde myslivci, pro které je to zaměstnání i koníček, ale i ti, kteří se myslivosti věnují jen ve volném čase. Dobrovolný spolek má 32 členů, a ač by se mohlo zdát, že dnes u mladší generace není o myslivost zájem, musím vás ujistit, že to tak není. Věkové složení je zde rozděleno zhruba na třetiny. Část členů je starších, část ve středním věku a zhruba další stejně velká skupina jsou mladí lidé.

Hlavní činností sdružení je péče o zvěř. V obdobích nouze, zejména v zimních měsících, je to příkrmování (obilí, seno, a liz-celoročně), udržování krmelců, posedů a kazatelen. Při žních se myslivci snaží vyhnat zvěř ze sečených ploch, aby nedošlo k poranění zvěře strojem. To se týká převážně srnčí zvěře. V případě MS Svatý Jan je další aktivitou odchovna divokých bažantů. A v neposlední řadě je to také lov samotný.

V poslední době se v médiích objevují samé informace o „myslivcích“, kteří se chovají naprosto iracionálně a jejich skutky vrhají špatné světlo na myslivost celkově. Chtěl bych proto využít toho, že píši článek o myslivosti, a alespoň trochu vysvětlit polopravdy, podle kterých si veřejnost dělá závěr.

Lov patří k myslivosti asi tak jako prodavačka k pokladně, jsou to dvě věci, které jdou spolu po staletí ruku v ruce. Odstřel je prostředkem k regulování stavů zvěře. V dnešních dobách, kdy srnčí nebo černá zvěř nemá přirozeného nepřítele, musí v oblastech, kde je tato zvěř přemnožená, dojít k odstřelu, jakožto náhrady za škodnou. V některých oblastech naší vlasti dochází k obrovské expanzi počtu jedinců spárkaté zvěře, zejména prasete divokého a srnce obecného. Přemnožení spárkaté vede ke škodám na lesních porostech a zemědělsky využívaných plochách (otloukání, okus a rytí). Takováto situace je mnohdy velice těžko ovlivnitelná. Vzhledem ke klimatickým jevům jako je růst průměrné teploty, mírnější zimy a současnému způsobu hospodářství, kdy velké scelené plochy řepky a kukuřice (pěstovaných za účelem paliv) poskytují v případě černé zvěře ideální kryt, je zde přemnožení logickým následkem. Pokud však přemnožení přesáhne určitou mez je nemožné stavy regulovat zbraní.

Dalším problémem je zvěř drobná. Přemnožení černé a škodné zvěře vede logicky ke snížení stavů drobné. V současné době je u nás zákonem neopodstatněně chráněno mnoho druhů, kterým už dávno vyhubení nehrozí. Pokud by byl u některých z nich povolen odstřel, drobné zvěři by to jistě jen prospělo.

Odstřel slabých, nemocných či nesprávně vyvinutých jedinců stejně jako nepůvodních a přemnožených druhů je jen nezbytnou součástí myslivosti. Přírodu ovlivňuje spousta drobných faktorů, a když jeden z nich upravíme k obrazu svému, je potřeba poupravit celý běh, v opačném případě budou škody nevratné!

Kromě aktivit bezprostředně spojených s přírodou pořádá MS i jiné akce. Brigády pro obec, dále pak pro zemědělské družstvo, finance zde slouží jako příspěvek na činnost mysliveckého sdružení. Kulturní akce v podobě Svatohubertské mše a dalších oživují běh života ve Svatém Jáně. Naopak střelby, které sdružení pořádá v Krásné Hoře, jelikož vlastní střelnici nemá, slouží k zlepšování schopnosti zacházení se zbraní a zlepšování střelby jako takové, což samozřejmě vede k humánnější regulaci stavů a zvýšení bezpečnosti.

Myslivost má v českých zemích dlouholetou tradici a její funkce v přírodě je nezbytná.

To ráno, které jsme s Andrém na kazatelně nedaleko Svatého Jána strávili, jsme viděli opravdu hodně zvěře. A přestože bylo neskutečně chladno, pohled na sluncem rozzářený palouk nás rozechl.

Tomáš Peterka

Závěr

I přes všechna úskalí, která nás provázela, můžeme s klidným srdcem říci, že své cíle jsme si splnili. Ačkoli jsme téma přesně definovali až na místě, vzniklo několik zajímavých kapitol o životě na venkově z pohledů různých osob, které, jak doufáme, stojí za přečtení. Neméně podstatným výstupem je i několika minutový snímek, který zachycuje nejen řadu zajímavých momentů z Drážkova a okolí v kontrastu s životem v Praze, ale také naše úsilí. V budoucnu se chytáme tento snímek rozšířit o kompletní rozhovory s lidmi, které jsme měli možnost více poznat, a o další neméně hodnotné záběry. Ať už se rozhodnete pro shlédnutí našich dokumentů či si přečtete články na předchozích stránkách, věříme, že na vás zapůsobí atmosféra venkovského života, alespoň z poloviny tak, jak působila na nás přímo na místě.

Pokud budete mít o práci zájem, postačí, když kontaktujete školu na e-mailové adrese : info@prirodniskola.cz, nebo na webových stránkách: www.prirodniskola.cz

Přílohy

Psi v Drážkově

Jsem vlčák Ferda a každý den utíkám svému páníčkovi. Vždy běžím za dětmi, protože mě mají rády a dávají mi klobásy. Jednou jsem takhle utekl a hele pan Vácha a jeho pes Soni, můj kámoš. Dokonce přišel i Čertík Bertík a Budír. Kousek dál se valí Přezbuřt a Uhlík. Už se scházíme. Poněvadž je pondělí, to se vždy vydáme na lov zajíce Hubatce. Tentokrát ho dostaneme. To snad ne přišel Karlík, ten Hubatce vždy vyplaší. A tak jsme vyrazili. Přišli jsme na pole, a když vidím Hubatce, tak se začnu plížit. Karlík pšíkl, protože má alergii. Hubatec se hned schoulil do klubíčka a my jsme kolem něj udělali kruh. V tom vidím, že ho dostal někdo jiný. Hubatec měl nohu v pytlácké pasti. Jelikož už byl večer, tak jsme se rozhodli, že Hubatcovi pomůžeme z pasti. Pustili jsme ho a řekli jsme, že toho pytláka proženeme. Schovali jsme se do křoví. Netrvalo dlouho a pytlák přišel a shýbnul se k pasti, vystrčil zadek, jenže Karlík měl pro zadky slabost a pytláka do něj kousl. My to taky nevydrželi a spustili jsme akci. A ten pytlák upaloval, co mu nohy stačily. Je vidět že nejen ve městě, ale i na venkově může být hlučno.

Martin Liška

Jmenuji se Čertík Bertík a lidé o mně říkají, že jsem čistokrevný kokršpaněl. Jsem malý, chlupatý a chytrý. Dnes ráno jsem byl hodně ospalý, protože jsme včera honili zajíce do večera a teprve potom jsem šel spát. Jako každé ráno přišel můj páníček a nasypal mi granule ven do misky. Dneska ty granule obzvlášť voněly, a tak jsem vylezl z boudy, ale tam stáli cizí lidé. Chvilí jsem je sledoval a vidím, jak jdou k mému páníčkovi. Prý je to nějaká Přírodní škola, a že tu točí film o tom, jak se žije na vesnici. Já jim nevěřil. Měli takovou divnou krabičku s okem na jedné noze. A to oko na mě koukalo. Potom z té krabičky vedla divná šňůrka, která vedla do takové divné věci, kterou strkali mému páníčkovi před pusou. Lekl jsem se té příšery a běžel jsem na náměstí, kde už byli ostatní psi – Soni, Ferda a Uhlík – a bavili se o nějaké příšeře s jedním okem. Řekl jsem, že to nemá cenu řešit a ať radši jdou se mnou provokovat Karlíka. Karlík je pes jedné zvláštní paní a vůbec se s námi nekamarádí. Šli jsme ulicí, a když jsme k němu došli, tak tam už byli ti cizí lidé s příšerou, a tak jsme šli radši provětrat slepice. Po slepicích jsme šli domů, protože už bylo pozdě. A já jsem doma konečně snědl ty voňavé granule.

Filip Nehasil

Paní starostová a DRAKR

Nová čtvrť patří mezi nejhezčí části Drážkova. Podél klikatící se Brziny se tyčí urostlé okrasné stromy a nové domy jen doplňují tento hezký obrázek. Právě do jednoho z nich jsme měli namířeno. Byl žlutý a už z venku nás zaujala upravená zahrádka čítající mnoho barevných květů. Paní starostová na nás čekala. V obchodě jsme si s ní domluvili povídání a teď už jsme ji následovali na sluncem zalitou terasu.

Hned na začátku se nám přiznala, že je hodně upovídaná, což se záhy ukázalo, rozhovor trval bezmála dvě hodiny. Tato paní, původem kadeřnice, pečuje o rodiče svého manžela, který je shodou okolností starosta Drážkova. I když pochází z města, život na venkově si nemůže vynachválit. Nepřekvapilo nás, že mezi její koníčky patří zahrada a také divadlo. Tomu se věnuje v rámci spolku „Drakr“ (zkratka ze slov dramatický kroužek).

Jádro je tvořeno lidmi kolem padesátky, kteří se ve svých dětských letech kamarádili v jednotřídce ve Svatém Jáně. Po škole se i nadále stýkali, přibrali k sobě další přátele, své partnery a děti, a tak vznikl spolek asi třiceti lidí z celého kraje, kteří svůj volný čas tráví v bývalé hasičské klubovně přípravou divadel. Přibližně jednou za rok se koná venkovní představení v Kunclově mlýně. Přestože se jedná o amatérské divadlo, kde jde především o zábavu, jejich hry mívají veliký úspěch. „Pojďte, něco vám ukážu,“ řekne tato příjemná žena a vede nás do obývacího pokoje. Malou chvíli si prohlíží videokazety položené na polici a potom jednu zasune do přehrávače. Vidíme „drakrovskou“ verzi Jiráskovy Lucerny a musíme uznat, že Drakr má úroveň.

Kromě divadel se Drakr zapojuje do přípravy masopustních průvodů, čarodějnic a dalších lidových slavností, a dokonce uspořádal výstavu starých fotografií a obrázků Drážkova. Tím to ale nekončí. Jakmile má někdo z členů kulaté narozeniny, uspořádají představení určené přímo pro něj. „No, a představte si, že teď jsem na řadě já. To jsem teda zvědavá, co na mě zas připravěj.“ vypráví s nadšením v hlase a s širokým úsměvem ve tváři.

Vánoční stromky a starosti vesnického života

V centru Drážkova kousek od návsi stojí velký starý špýchar. Ten už nejméně od roku 1647 patří rodu Váchovských. Současným vlastníkem je pan František Vácha, který tuto chráněnou kulturní památku opravuje a udržuje. Právě na zahradě před špejcharem probíhal náš rozhovor. „Život na venkově je pro mne tradicí. Žiji tu od narození, mám rád toto prostředí, půvab...“ Pan Vácha patří mezi nejaktivnější občany Drážkova. V roce 2000 kandidoval do zastupitelstva Středočeského kraje a po dobu čtyř let dělal náměstka hejtmana. Na starost měl životní prostředí a zemědělství. Také se zapojuje do akcí přímo souvisejících s Drážkovem. Uváděl sedmapadesáté výročí obce a podobně.

Je známo, že na venkově je život v určitých ohledech o něco složitější než ten ve městě. „Práce, školy, zásobování, doprava. To jsou největší problémy. Pokud chcete na venkov nalákat mladé lidi, musíte jim nabídnout něco víc než jen klid a krásné prostředí.“ Nezbývá než souhlasit a pokoušet se najít řešení.

„Celý problém tkví v zastupitelstvu, kde je většina zastupitelů z větších okresních měst a jen málo těch „vesnických“. Jeden příklad: Praha dostává jako státní dotaci na každého občana ročně 67 000 korun, Svatý Ján dostává 4 000 korun. To je nemravné! Ať dostává dvakrát, třikrát více..., ale patnáctkrát...?!“ Mohlo by se zdát, že tento problém opravdu nemá řešení a z venkova se postupně stane místo pouze k rekreaci a ne k životu, ale ani pan Vácha tak pesimistický není. Pevně věří, že Evropská unie ve věcech „udělá pořádek“ a situace se zlepší.

Rozhovor plyne a my se dostáváme k odlehčenějšímu tématu a to: „Jaké je vaše nejoblíbenější místo?“ Následuje cesta osobním automobilem pana Váchy a my po chvíli přijíždíme na místo kousek za vesnicí. Krásné počasí ještě umocňuje tento okouzlující dojem. Na plantáži mnoha druhů jehličnanů rostou Vánoční stromky. Po pár metrech chůze člověk přejde z vegetace severní Evropy, přes Evropu střední do Kanady. Pan Vácha nás nadšeně provází a vypráví. Zde u studánky pod starou lípou naše setkání končí a my se s velkým poděkováním vydáváme vstříc dalším zážitkům.

Kateřina Mírná

Život na venkově-Sedlčansko

Osoba

- Jméno, věk, bydliště.
- Jak dlouho tady žijete (žili tu i předchozí generace?)
- Pokud tady nežijete: Odkud jste se přistěhoval/a?
- Co děláte ve volném čase? Čemu se věnujete?
- S kým vlastně žijete?
- S kým trávíte volný čas? Kde se scházíte (je nějaké konkrétní místo hospoda, klubovna apod.)?

Život na venkově

- Jaké má pro vás přednosti život na venkově?
- Co vám na životě na venkově přijde těžké (co je největší problém)?
- Uveďte tři věci, které tu postrádáte a ve městě byste je měli?
- Co městu nezávidíte?
- Měnili byste život na venkově za život ve městě?
- Popište dvěma slovy váš život na venkově.

Místo

- Jak se vám v... (název vesnice) žije?
- Co tu máte nejraději? Co byste nám chtěla ukázat? Někaké „vaše“ místo.
- Co by vaše vesnice nejvíc potřebovala?
- Kdybyste si mohl vybrat znovu, chtěl byste žít zde nebo jinde?
- Řekněte jednu větu, která by tento kraj vystihovala? Cítíte se jako sedlčaňák nebo příbramák?

Práce

- Co děláte jako zaměstnání, jak dlouho to děláte a co jste dělal předtím? (traktor, obchod je váš? Jste něčí zaměstnanec?)
- Co vaše zaměstnání konkrétně obnáší? Baví vás to?
- Jaký je váš denní režim? (v kolik vstáváte....)
- Co je na tom nejkrásnější a nejhorší?
- Ohodnoťte život (prodavačky, traktoristy) na teploměru od -30 do +30 (těžký-lehký, ošklivý-krásný, rozmanitý-fádní)
- čím jste chtěl být jako dítě? Co byl váš sen, když jste byl mladý?
- Kdybyste mohl/a začít znovu dělal/a byste to, co děláte?

Budoucnost

- Jak vidíte budoucnost vašich dětí tady na venkově?
- Co vás tu čeká? Těšíte se na to?